

Executive summary:

Onderzoek m.b.t. attitudes van politici t.o.v. vluchtelingen en aanwervingen van secretarissen

Dr. Bert George (Universitair Docent Publiek Management)

Mevr. Carla Deckers (Student Internationaal Publiek Management en Beleid)

Erasmus Universiteit Rotterdam

Contactgegevens: george@essb.eur.nl

Introductie

In mei & juni 2018 werd een vragenlijst verstuurd naar Vlaamse lokale politici – zowel leden van de gemeenteraad als OCMW raad. In de vragenlijst werden twee experimenten verwerkt. Het eerste experiment focust op de attitudes van Vlaamse lokale politici t.o.v. kandidaten voor een secretarisfunctie in hun lokaal bestuur. Het tweede experiment focust op de attitudes van Vlaamse lokale politici t.o.v. Syrische vluchtelingen.

Het doel van het eerste experiment is om te kijken of seksuele voorkeur (hetero of homo), geloofsovertuiging (christen of atheïst) en fysieke beperkingen (rolstoelgebruiker) van invloed zijn op de attitudes van Vlaamse lokale politici t.o.v. kandidaten voor de secretarispositie. Het doel van het tweede experiment is om te kijken of geslacht (man of vrouw), opleidingsniveau (kapper of huisarts) en geloofsovertuiging (christen of moslim) van invloed zijn op de attitudes van Vlaamse lokale politici t.o.v. Syrische vluchtelingen.

In totaal werkten 1,164 Vlaamse lokale politici mee aan dit onderzoek. Deze executive summary bevat een overzicht van de voornaamste onderzoeksresultaten. U ontvangt dit document vanwege uw medewerking aan ons onderzoek – waarvoor wij u van harte bedanken.

Resultaten experiment 1

Tijdens het eerste experiment kregen Vlaamse lokale politici volgend scenario te lezen:

Beeldt u zich volgend scenario in:

Uw lokaal bestuur is op zoek naar een nieuwe secretaris. Er wordt aan u gevraagd om uw advies te geven met betrekking tot volgende kandidaat:

*Thomas heeft een master in de toegepaste economische wetenschappen alsook 7 jaar ervaring als manager binnen de publieke sector. Hij is 40 jaar oud en groeide op in uw gemeente. Thomas is een overtuigd **christen/atheïst** en reeds 10 jaar gelukkig getrouwd met **Emma/Jonas**. Hij wordt sterk aangeraden door zijn vorige werkgever als zijnde zeer competent en betrokken. **Thomas is een rolstoelgebruiker.***

De termen in het vet werden ad random toegewezen aan een respondent. Een respondent kreeg dus enkel christen of enkel atheïst te zien enz. M.b.t. rolstoelgebruiker werd deze zin ofwel wel getoond ofwel niet. Vervolgens werden volgende vragen gesteld (telkens op een 0 – 10 schaal):

- *Hoe gekwalificeerd denkt u dat de kandidaat is – op basis van de gegeven informatie – om de nieuwe secretaris te worden?*
- *In welke mate denkt u dat de kandidaat goed zou passen in uw lokaal bestuur?*
- *In welke mate denkt u dat de kandidaat goed zou passen in het huidig management team van uw lokaal bestuur?*
- *In welke mate denkt u dat de kandidaat een vertegenwoordiger zou zijn van de inwoners van uw gemeente?*
- *In welke mate zou u geneigd zijn om de kandidaat uit te nodigen voor een job interview?*

In de volgende fase werd een statistisch model¹ gebouwd om te kijken of de antwoorden op bovenstaande vragen verklaard werden door seksuele voorkeur, geloofsovertuiging en fysieke beperking. Een samenvatting van de bevindingen:

- Een atheïstische kandidaat werd als meer gekwalificeerd beschouwd. Maar op alle andere vragen was er geen significant resultaat. Vlaamse lokale politici vinden dus dat atheïsten meer gekwalificeerd zijn, maar dat betekent niet dat ze vinden dat deze beter passen bij hun lokaal bestuur, huidig management team of inwoners van de gemeente. Noch betekent het dat deze meer kans maken om uitgenodigd te worden voor een interview.
- Een homoseksuele kandidaat scoorde op alle vragen significant beter en hetzelfde geldt voor een kandidaat die rolstoelgebruiker is. Er is dus sprake van mogelijke “positieve” discriminatie t.o.v. deze doelgroepen – wat ook een indicatie kan zijn van sociaal wenselijke antwoorden.
- Beide resultaten roepen vervolgonderzoek op: Reageerden de politici sociaal wenselijk? Was er sprake van positieve discriminatie? Is dit wenselijk en past dit binnen bredere beleidsprioriteiten? Waarom werden atheïstische kandidaten als meer gekwalificeerd gepercipieerd?

Resultaten experiment 2

Tijdens het tweede experiment kregen Vlaamse lokale politici volgend scenario te lezen:

Migratie naar Europa is de afgelopen drie jaar enorm toegenomen. Alleen al in 2015 staken bijna 1,5 miljoen migranten de externe grenzen van Europa over. Na het implementeren van de EU-Turkije deal in maart 2016 namen deze aantallen significant af. Echter, sinds begin 2018 zien we wederom meer en meer migranten toekomen op de Griekse eilanden.

Beeldt u zich volgend scenario in:

Ahmed/Fathima is 29 jaar oud. Hij/Zij vluchtte uit Syrië en, na een lange en gevaarlijke reis over land en zee, bereikte hij/zij eindelijk Lesvos, Griekenland. In zijn/haar thuisstad (Aleppo) was Ahmed/Fathima een huisarts/kapper en ging hij/zij regelmatig naar een Islamitische moskee/Christelijke kerk.

¹ Er werd gebruik gemaakt van “ordered logistic regression” in Stata met een geclusterde standaardfout op het niveau van de gemeente.

De termen in het vet werden ad random toegewezen aan een respondent. Een respondent kreeg dus enkel Ahmed of enkel Fathima te zien, enz. Vervolgens werden volgende vragen gesteld (telkens op een 0 – 10 schaal):

- *In welke mate vindt u dat de persoon in het beschreven scenario bescherming nodig heeft?*
- *In welke mate vindt u dat de persoon in het beschreven scenario asiel zou moeten krijgen in België?*
- *In welke mate vindt u dat de persoon in het beschreven scenario asiel zou moeten krijgen in uw eigen gemeente?*
- *In welke mate vindt u dat de persoon in het beschreven scenario een mogelijke veiligheidsdreiging zou kunnen zijn voor uw gemeente?*

In de volgende fase werd een statistisch model² gebouwd om te kijken of de antwoorden op bovenstaande vragen verklaard werden door geslacht, opleidingsniveau en geloofsovertuiging. Een samenvatting van de bevindingen:

- Vlaamse lokale politici vinden dat mannelijke Syrische vluchtelingen minder nood hebben aan bescherming en een grotere veiligheidsdreiging vormen.
- Vlaamse lokale politici vinden dat Syrische vluchtelingen die kapper zijn minder bescherming nodig hebben alsook minder recht hebben op asiel in België en in hun gemeente.
- Vlaamse lokale politici vinden dat Syrische vluchtelingen die moslim zijn minder bescherming nodig hebben, minder recht hebben op asiel in België en een grotere veiligheidsdreiging vormen.
- Deze bevindingen tonen aan dat demografische kenmerken van Syrische vluchtelingen duidelijk de attitudes van politici vormen – en dan specifiek hun geslacht, opleidingsniveau en geloofsovertuiging.

Conclusie

De bevindingen van dit onderzoek sluiten aan bij eerder onderzoek omtrent Vlaamse lokale politici ([LINK naar Engelse publicatie](#) / [LINK naar Nederlandse publicatie](#)). Demografische kenmerken spelen duidelijk een rol bij de attitudes van Vlaamse lokale politici t.o.v. zowel vluchtelingen als kandidaten voor top management posities. Het is wel belangrijk op te merken dat dit onderzoek geen eigenlijk gedrag meet – maar eerder gedragsintenties. Ook betreft het experiment een fictief – weliswaar realistisch – scenario. Verder onderzoek is nodig om te achterhalen of deze intenties ook resulteren in een bepaald gedrag en hoe systemen, processen en procedures mogelijk discriminatie kunnen tegengaan. Desalniettemin genereert dit experimenteel onderzoek een zekere bewustwording met betrekking tot discriminatie in en door de politiek.

Vragen m.b.t. dit onderzoek? Contacteer Dr. Bert George via george@essb.eur.nl.

² Er werd gebruik gemaakt van “ordered logistic regression” in Stata met een geclusterde standaardfout op het niveau van de gemeente.